

Akcize

- Predstavljaju pojedinačne poreze na potrošnju kojima se oporezuje proizvodnja ili upotreba tačno određenih proizvoda
- Neke zemlje (Afrika i Azija) su zadržale akcize kao jedini oblik oporezivanja potrošnje
- U većini zemalja savremenog svijeta, akcize se javljaju kao dodatni porez koji dovodi do dvostrukog oporezivanja potrošnje

Razlozi za uvođenje akciza

1. Najčešći razlog je fiskalni
2. Nefiskalni
 - zahvatanje ekonomske snage obveznika, odnosno redistribucija sredstava
 - smanjivanje regresivnosti poreza na potrošnju i cjelokupnog poreskog sistema
 - zdravstveni razlozi
 - vođenje ekonomske politike
 - ekološki razlozi
- U savremenim poreskim sistemima nailazimo na oporezivanje akcizom i kod proizvoda koji se ne mogu podvesti ni pod jedan gore navedeni razlog. Ovo je posljedica nekonzistentnosti poreskog zakonodavstva i istorijskim nasljeđem

Osnovna obilježja akciza

- Porezi na potrošnju
- Obuhvataju samo neke proizvode i usluge u potrošnji
- Prevaljivost
- Ugodnost plaćanja
- Fiskalna izdašnost
- Administrativno jednostavni i laki za ubiranje
- Prihodi od akciza su stabilni
- Široka rasprostranjenost
- Istovremeno se primjenjuju akcize i opšti porezi na potrošnju
- Poreska evazija nije izražena

Vrste akciza

- specifične; plaćaju se po jedinici mjere
- *ad valorem*; plaćaju se primjenom proporcionalne stope na maloprodajnu cijenu proizvoda (sa porezom na promet)
- mješovite; kombinacija specifične i *ad valorem* akcize

Akcize u zemljama OECD

- Mali fiskalni značaj
- U okviru EU radi se na harmonizaciji akciza
- Broj akciza u nekim zemljama OECD:
 - Grčka 4
 - Vel.britanija 4
 - Češka 6
 - Švedska 6
 - Novi zeland 7
 - NJEMAČKA 7
 - Švajcarska 7
 - Belgija 10
 - Francuska 20
 - Danska 41

Učešće akciza u ukupnim poreskim prihodima

	1965	1975	1985	1995	19911.59	2001
OECD (%)	17.4	13.3	12.2	12.2	12.4	11.5
Eu (%)	15.3	14.6	13.1	13.3	12.6	11.7

Akcize pune budžet

Novosti, 26. novembar 2012

- Poslanici će za koji dan usvojiti izmene i dopune zakona o akcizama, kojima se precizira kretanje ovih nameta do 2016. godine. Država očekuje da će budžet tokom četiri godine, posle ovih izmena, biti puniji za 38 milijardi dinara. Samo povećanja akciza na naftne derivate tokom 2014. i 2015. godine vozačima će iz džepova izmamiti šest milijardi dinara više.
- Vozači čije točkove pokreće olovni benzin, ne moraju da brinu. Država će i do 2016. od svakog litra ovog goriva uzimati 55 dinara na ime akcize. Od litre bezolovnog benzina na akcize ide 49,60 dinara. Tako će biti do kraja sledeće godine, dok će od januara 2014. ovaj namet biti veći za 0,40 dinara.
- Do 2014. godine gasna ulja imaju akcizu od 42 dinara. Tokom 2014. namet će biti za četiri dinara veći - 46 dinara, a od januara 2015. - punih 50 dinara. Akcize za tečni naftni gas do kraja sledeće godine iznose 30 dinara. Tokom 2014. godine biće pet dinara veće, a od 2015. godine - 40 dinara.
- - Razlog za donošenje ovog zakona je dalja harmonizacija akcizne politike sa standardima Evropske unije, ali i obezbeđivanje stabilnijeg priliva sredstava od akciza u budžet - stoji u obrazloženju zakona. - Stabilnost budžetskih prihoda, kada je reč o akcizama na duvanske proizvode, obezbediće se uspostavljanjem optimalnog odnosa specifične i proporcijalne komponente akcize.

- U praksi, specifična akciza će rasti po dva ili dva i po dinara na svakih šest meseci. Do kraja juna 2013. godine iznosiće 43 dinara, a od polovine 2016. godine - 58,5 dinara. Istovremeno će rasti i učešće proporcijalne akcize. Tokom 2013. godine ona će iznositi 55 odsto minimalne akcize na 1.000 komada cigareta, a od 2016. godine čak 70 odsto. Prema Direktivi EU, od polovine 2011. godine ukupno akcizno opterećenje ne sme biti manje od 57 odsto maloprodajne cene pakle cigareta. Ukupna akciza u Evropi ne sme biti ni manja od 64 evra na 1.000 cigareta.
- AKCIZE će se, prema važećim zakonskim rešenjima, usklađivati i sa inflacijom u godini u kojoj se namet naplaćuje.
- Za kafu i cigarete prvo takvo usklađivanje biće već u januaru 2014. godine i to za iznos rasta potrošačkih cena u 2013. godini.
- Akcize na olovni benzin će se menjati u skladu sa inflacijom u 2015. godini i to početkom 2016.
- Akciza na tečni naftni gas sa rastom cena će se, kaže se u zakonu, uskladiti početkom 2014. godine.